

Latvijas Ornitoloģijas biedrības stratēģija

UN PĀRVALDES STRUKTŪRA

2023

.....

2032

Konteksts

Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) dibināta 1985. gadā. LOB atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likumam reģistrēta kā biedrība. LOB ir sabiedriskā labuma organizācija, kas darbojas vides aizsardzībā un sabiedrības izglītošanā par savvaļas putniem un to aizsardzību.

Kopš 1994. gada LOB pārstāv starptautisko dabas aizsardzības organizāciju savienību BirdLife International un kopš 2001. gada ir pilntiesīga tās partnere. *BirdLife International* apvieno vairāk nekā 100 partnerus (vairāk nekā 13 miljonus individuālu biedru) no visas pasaules. Kopš tā laika LOB vairs nav tikai šaura zinātniska organizācija, bet tā apvieno un pārstāv zinātnieku, ornitoloģijas amatieru un visu putnu mīļotāju intereses – dabas aizsardzība, putnu izpēte, putnu daudzveidības un bagātības saglabāšana saskaņā ar LOB misiju, vīziju, mērķi un vērtībām utt.

LOB ievēro *BirdLife International* darbības principus, raugoties, lai LOB atbilstu šādiem *BirdLife International* partnerorganizācijas kritērijiem:

- organizācijai jābūt atzītai dabas aizsardzības jomā savā valstī;
- organizācijai jābūt oficiāli reģistrētai kā nevalstiskai organizācijai;
- organizāciju veido tās biedri un ikvienam ir tiesības kļūt par tās biedru, ja tas nedarbojas pretrunā organizācijas interesēm;
- organizācijai jābūt neatkarīgai no valdības.

Šī stratēģija sagatavota tā, lai sniegtu ieguldījumu BirdLife International pasaules stratēģijas 2023.–2032. gadam un Eiropas atzara *BirdLife Europe and Central Asia* rīcības plāna 2023.–2027. gadam īstenošanā.

BirdLife International stratēģija balstīta uz **zinātņi** un **partnerību**, un no tā izriet četras darbības jomas – **sugas**, **vietas**, **sistēmas** un **sabiedrība**. Tās visas sasaucas un ir atspoguļotas arī LOB stratēģijā, terminu **sistēma** aizvietojo ar **biotopi un nozares**.

Pašreizējā situācija

LOB ir pēc biedru skaita lielākā dabas aizsardzības organizācija Latvijā (2021. gada beigās LOB apvienoja 808 biedrus), taču biedru skaits ir niecīgs, salīdzinot ar to Latvijas iedzīvotāju skaitu, kam rūp Latvijas daba. Saskaņā ar *Eurobarometer* aptaujas datiem 9 no 10 Latvijas iedzīvotājiem (90 %) apgalvo, ka vides aizsardzība tiem ir svarīga personīgi (turklāt 36 % uzskata, ka tā ir ļoti svarīga). 97 % Latvijas iedzīvotāju piekrīt, ka mūsu atbildība ir rūpēties par dabu, 95 % uzskata, ka no dabas daudzveidības ir atkarīga cilvēka veselība un labklājība, bet 91 % domā, ka bioloģiskā daudzveidība un veselīga vide ir svarīga ilgtermiņa ekonomiskajai attīstībai. 16 % jau dara dabas daudzveidības labā, 33 % gribētu darīt vairāk, bet 33 % nedarā neko, jo nezina, ko darīt. Šīs grupas ir potenciālie LOB biedri, bet, lai viņus iesaistītu, nepieciešams veicināt LOB atpazīstamību un parādīt, ka dalība LOB ir lietderīga (gan pašam cilvēkam, gan no dabas aizsardzības viedokļa).

Apzināt un uzraudzīt dabas daudzveidību visā tās pilnībā būtu ļoti sarežģīts uzdevums, tāpēc bieži tiek izmantoti dažādi indikatori, kas vēsta par ekosistēmu kopējo stāvokli. Bieži šādi indikatori ir putni (piemēram, Eiropas lauku putnu indekss), jo tie ir plaši izplatīti, salīdzinoši viegli uzskaitāmi un jutīgi pret pārmaiņām dabā. Turklāt, ņemot vērā putnu lielo nozīmi kultūrā un to pievilcību, šai dzīvo organismu grupai ir pievērsta īpaša sabiedrības uzmanība, un tas ļauj putnu izpētē un aizsardzībā iesaistīt lielu skaitu cilvēku. Tāpat kā putnu populāciju pārmaiņas ļauj spriest par pārmaiņām ekosistēmās kopumā, putnu aizsardzība var palīdzēt arī citu, mazāk izpētītu, mazāk populāru, bet ne mazāk nozīmīgu organismu un to dzīvotņu aizsardzībai.

LOB savā darbā koncentrējas uz putniem un to dzīvotnēm. Lai varētu efektīvi nodrošināt putnu aizsardzību, pirmām kārtām nepieciešams apzināt populāciju stāvokli. Attīstoties dažādām putnu monitoringa programmām, pieaug to sugu skaits, par kuru populāciju pārmaiņām pieejama kvalitatīva informācija. Šobrīd būtiskākās monitoringu neap-

¹ Aptaujas 2015. gada jūnijā (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2091>), 2018. gada decembrī (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2194>) un 2019. gada decembrī (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2257>)

² No tiem, kas dara un gribētu darīt vairāk (kopā 49 %), 9 % kā brīvprātīgie piedalās projektos un darbībās, kas veltītas biodaudzveidībai (piemēram, strādā rezervātos), un 4 % līdzdarbojas vienā vai vairākos monitoringa projektos (piemēram, gājputnu skaitīšana).

vertās putnu grupas (attiecībā uz ligzdotājiem) ir ūdeņu un purvu putni un kolonijās ligzdojošie putni.

Papildus putnu uzskaitēm LOB veido ligzdojošo putnu atlantus. Tie ļauj dokumentēt putnu izplatības pārmaiņas un sniedz informāciju par populāciju lielumiem sugām, kuras monitoringu programmas nespēj aptvert. Ligzdojošo putnu atlanti ne tikai ļauj iegūt informāciju par putniem, bet ir arī noderīgi, lai iesaistītu lietderīgā informācijas ievākšanā plašu cilvēku loku, kas nav putnu speciālisti.

Lai pilnīgāk izprastu populāciju pārmaiņu cēloņus, nepieciešams sekot līdzi ne tikai putnu skaita, bet arī ligzdošanas sekmju pārmaiņām. Šobrīd tiek apzinātas ligzdošanas sekmes tikai dažām putnu sugām (piemēram, baltajam stārķim un zaļajai vārnai), bet trūkst vispārējās putnu ligzdošanas sekmju monitoringa programmas.

Lai gan ir pieejami kvalitatīvi dati par daudzu sugu populāciju pārmaiņām, trūkst informācijas par šīs populācijas ietekmējošiem faktoriem. Nelielam skaitam sugu šie faktori identificēti sugu aizsardzības plānu izstrādes ietvaros (mežzirbe, pūces, dzeņi) vai speciālos pētījumos (melns stārķis, zaļā vārna), bet par lielāko daļu sugu šādas informācijas nav.

Atbilstoši BirdLife International noteiktajai metodikai LOB ir apzinājusi starptautiskas nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Šīs vietas ir bijis viens no pamatiem Latvijas *Natura 2000* (Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo teritoriju) tīkla izveidei, Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā. Taču šobrīd trūkst aktuālas informācijas par putnu populāciju stāvokli un to ietekmējošiem faktoriem šajās teritorijās. Turklāt turpmākie pētījumi (piemēram, pūču un dzeņu sugu aizsardzības plānu izstrādes ietvaros) parādījuši, ka daudzas prioritāri aizsargājamas teritorijas joprojām atrodas ārpus īpaši aizsargājamām teritorijām.

Būtiska problēma dabas aizsardzībā Latvijā ir tā, ka dabas aizsardzība nav integrēta nozaru plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos. Līdz ar to pašreizējā zemes apsaimniekošanas prakse, kā to rāda ziņojums par ES Putnu direktīvas īstenošanu, apdraud putnus un to dzīvotnes. Lai gan nereti meža nozares un lauksaimniecības organizācijas iestājas pret dabas aizsardzību, daudzi mežu īpašnieki, lauksaimnieki un citi zemes īpašnieki varētu būt gatavi apsaimniekot savu zemi dabai draudzīgāk, taču viņiem trūkst nepieciešamo zināšanu.

Misija

Saglabāt Latvijas savvaļas putnu bagātību un daudzveidību kā daļu no dabas.

Vīzija

Mūsu centieni vērsti uz cilvēku, kas mīl putnus un dabu, apvienošanu LOB un visas sabiedrības iesaistīšanu savvaļas putnu aizsardzībā un izglītošanā. Lai it viss, ko kopā darām, sekmē savvaļas putnu bagātību un daudzveidību Latvijā.

Vērtības

- **Zinātne un fakti:** mūsu lēmumi un rīcība balstās uz zinātnei un faktiem.
- **Biedri:** esam orientēti uz biedriem, to aktīvu iesaisti LOB aktivitātēs.
- **Godīgums un atklātums:** iekšējā un ārējā saziņā esam godīgi un atklāti.
- **Dabas aizsardzība:** mūsu rīcības pamatā ir dabas aizsardzības intereses.

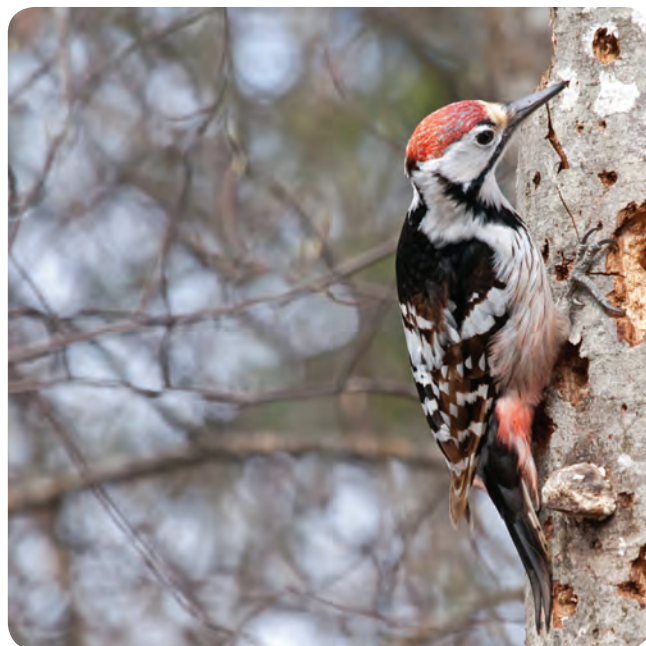
Mērķis

Sekmēt tādu apstākļu saglabāšanos, kas ļautu ilgstoši pastāvēt visām ar Latvijas teritoriju dabiski saistītajām putnu populācijām.

Darbības virzieni un stratēģiskie mērķi

Lai aprakstītu savus stratēģiskos mērķus un noteiktu to galvenos izpildes rādītājus, LOB noteikusi **četrus galvenos darbības virzienus**: dabas aizsardzība, politika, zinātne un sabiedrība.

Saskaņā ar *BirdLife International* stratēģiju, kas aptver četras **darbības jomas** – sugas, vietas, sistēmas un sabiedrība, arī LOB savā stratēģijā ietvērusi **darbības jomas**: sugas, vietas, biotopi un nozares (kas *BirdLife International* aptver sistēmas) un sabiedrību. **Visas minētās darbības jomas caurvij katru no darbības virzieniem**, atspoguļojot būtiskākos mērķus katrā no tiem.

Prioritārie mērķi
2023 | 2032

1. Dabas aizsardzība

Darbības joma	Mērķis	Rādītājs	Atskaites vērtība (2021)	Starpvērtība (2026)	Sasniedzamā vērtība (2032)
SUGAS	1.1. Mazināt draudus apdraudētajām sugām	Līdzdojošo sugu skaits, kuru apdraudētība samazinās	n/a	10	45
VIETAS	1.2. Putniem nozīmīgajās vietās novērst draudus kvalificējošo sugu putniem	Teritoriju skaits, kurās mazināti vai novērsti identificētie draudi	n/a	5	10
BIOTOPI UN NOZARES	1.3. Sagatavot vai atjaunot vadlīnijas putniem labvēlīgai biotopu apsaimniekošanai	Biotopu grupas, par kurām publicētas atjaunotas vadlīnijas	n/a	2	4 ³
SABIEDRĪBA	1.4. Izglītēt zemes apsaimniekotājus par putniem draudzīgu biotopu apsaimniekošanu	Cilvēku skaits (gadā), kas noklausījušies LOB lekcijas par putniem draudzīgu biotopu apsaimniekošanu	n/a	100	200

2. Politika

Darbības joma	Mērķis	Rādītājs	Atskaites vērtība (2021)	Starpvērtība (2026)	Sasniedzamā vērtība (2032)
BIOTOPI UN NOZARES	2.1. Novērst draudus putniem un to dzīvotnēm, ietekmējot normatīvos aktus un plānošanas dokumentus.	Plānošanas dokumenti vai normatīvie akti, par kuriem LOB sniegusi atzinumu (īpatsvars no kopējā izstrādē esošo dokumentu skaita, kas skar LOB darbības jomu)	n/a	75 %	100 %
SABIEDRĪBA	2.2. Iesaistīt sabiedrību plānošanas dokumentu izstrādē un īstenošanā	Iniciatīvu skaits ² , kurās esam oficiāli deleģējuši vai ieteikuši iesaistīties viedokļa izteikšanā	n/a	10 gadā	20 gadā

³ Meži, lauksaimniecības zemes, iekšējie ūdeņi, jūra.

⁴ Sabiedriskās apspriešanas, peticijas, Manabalss.lv iniciatīvas, valsts un vietēja līmeņa dokumentu izstrāde, vēstules amatpersonām utt.

3. Izpēte

Darības joma	Mērķis	Rādītājs	Atskaites vērtība (2021)	Starpvērtība (2026)	Sasniedzamā vērtība (2032)
SABIEDRĪBA	3.1. Veikt LOB stratēģijas īstenošanai nepieciešamos pētījumus	Stratēģijas periodā recenzētos zinātniskos žurnālos publicēto rakstu skaits, kuru autori pārstāv LOB	n/a	5	20
SUGAS	3.2. Sekot Latvijas savvaļas putnu sugu populāciju stāvoklim	Populāciju skaits ⁵ , par kuru tendencēm pieejami monitoringu ⁶ dati	151 ⁷	170	200
		Ligzdošanas sezonā pēdējos 5 gados pietiekami apsekoto 5x5 km kvadrātu īpatsvars	19 % ⁸	75 %	20 %
		Sugu skaits, par kurām ievākta informācija vispārējās ligzdošanas sekmju monitoringa programmas ietvaros	0	30	50
	3.3. Identificēt draudus apdraudētajām putnu sugām	Apdraudēto populāciju īpatsvars, kam sugu aizsardzības plānos vai pētījumos identificēti galvenie draudi	14 %	20 %	30 %
VIETAS	3.4. Atjaunot pamatinformāciju par putniem nozīmīgajām vietām (Putnu direktīvas N2000 teritorijām)	Novērtēto kvalificējošo populāciju (t.sk., nosakot populāciju mērķus) īpatsvars ⁹	n/a	50 %	100 %
		Teritoriju īpatsvars, kurās apzināti galvenie draudi kvalificējošām sugām ¹⁰	51 %	75 %	100 %
		Veikta jauna putniem nozīmīgo vietu inventarizācija	n/a	nav	ir
BIOTOPI UN NOZARES	3.5. Noskaidrot putnu populācijām būtiskos biotopus	Populāciju īpatsvars, kurām nozīmīgie biotopi identificēti	n/a	20 %	50 %
	3.6. Identificēt draudus putniem nozīmīgajiem biotopiem	Biotopu grupas ¹¹ , par kurām izvērtēti galvenie putnu dzīvotnes apdraudošie faktori	0	3	6
SABIEDRĪBA	3.7. Nodrošināt sabiedrības iesaisti savvaļas putnu izpētes pasākumos	Brīvprātīgo skaits ¹²	238	270	300

⁵ Šeit ietverti ligzdojošie putni un ziemojošie ūdensputni. Ja viena suga ir abās kategorijās, tās ir divas populācijas.

⁶ Šeit ne tikai LOB, bet arī citi monitoringi, kam ir skaidra metodika un publicēti rezultāti.

⁷ Visas sugas, kam rēķinātas populāciju tendences (ieskaitot neskaidras tendences) šādos monitoringos: dienas putni, naktsputni lauksaimniecības zemēs, plēsīgie putni, piekrastē ligzdojošie putni, zaļā vārņa, ziemojošie ūdensputni.

⁸ Kvadrāti, kuros reģistrēto sugu skaits ir vairāk nekā 75 % no teorētiski prognozētā.

⁹ Viena kvalificējoša suga vienā teritorijā ir viena populācija.

¹⁰ Tas var notikt gan dabas aizsardzības plānu izstrādes, gan *Natura 2000* monitoringa, gan brīvprātīgas uzraudzības ietvaros.

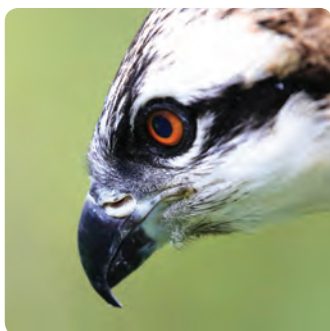
¹¹ Meži, lauksaimniecības zemes, iekšējie ūdeņi, piekraste, jūra, urbānie biotopi.

¹² Monitoringa programmās iesaistītie brīvprātīgie.

4. Sabiedrības izglītība un iesaiste

Darbības joma	Mērķis	Rādītājs	Atskaides vērtība (2021)	Starpvērtība (2026)	Sasniedzamā vērtība (2032)
SABIEDRĪBA	4.1. Nodrošināt plašākas sabiedrības informētību par savvaļas putnu izpēti un aizsardzības pasākumiem	LOB interneta lapas unikālie apmeklētāji (vid. mēnesī pēdējā gada laikā)	4856	7000	10 000
		Sekotāju skaits sociālajos tīklos	11 173	16 000	20 000
	4.2. Nodrošināt plašākas sabiedrības iesaistīšanos sabiedrības izglītošanas pasākumos	Publiskos valsts mēroga pasākumos un akcijās iesaistīto dalībnieku skaits	1200	3000	5000
		Iesaistīto izglītības iestāžu skaits	20	50	100
SUGAS	4.3. Nodrošināt plašākas sabiedrības iesaistīšanos publiskos savvaļas putnu izpēti un aizsardzības pasākumos	Izpēti un aizsardzības akcijās un pasākumos iesaistīto dalībnieku skaits	300	500	1000
SABIEDRĪBA	4.4. Palielināt biedrības biedru skaitu, saglabājot esošos un piesaistot jaunus biedrus	Biedru skaits	808	1200	1500
		Līdz 21 gadu vecu biedru īpatsvars	12,13 %	15 %	17 %
		Vietējo grupu skaits	5	15	20
Organizācija kopumā	4.5. Nodrošināt LOB institucionālo kapacitāti	Pilnas slodzes administrācijas darbinieku skaits	3,5	4	8

LOB stratēģija 2023. – 2032. gadam apstiprināta ar LOB padomes 2022. gada 29. decembra lēmumu

LOB

pārvaldes struktūra

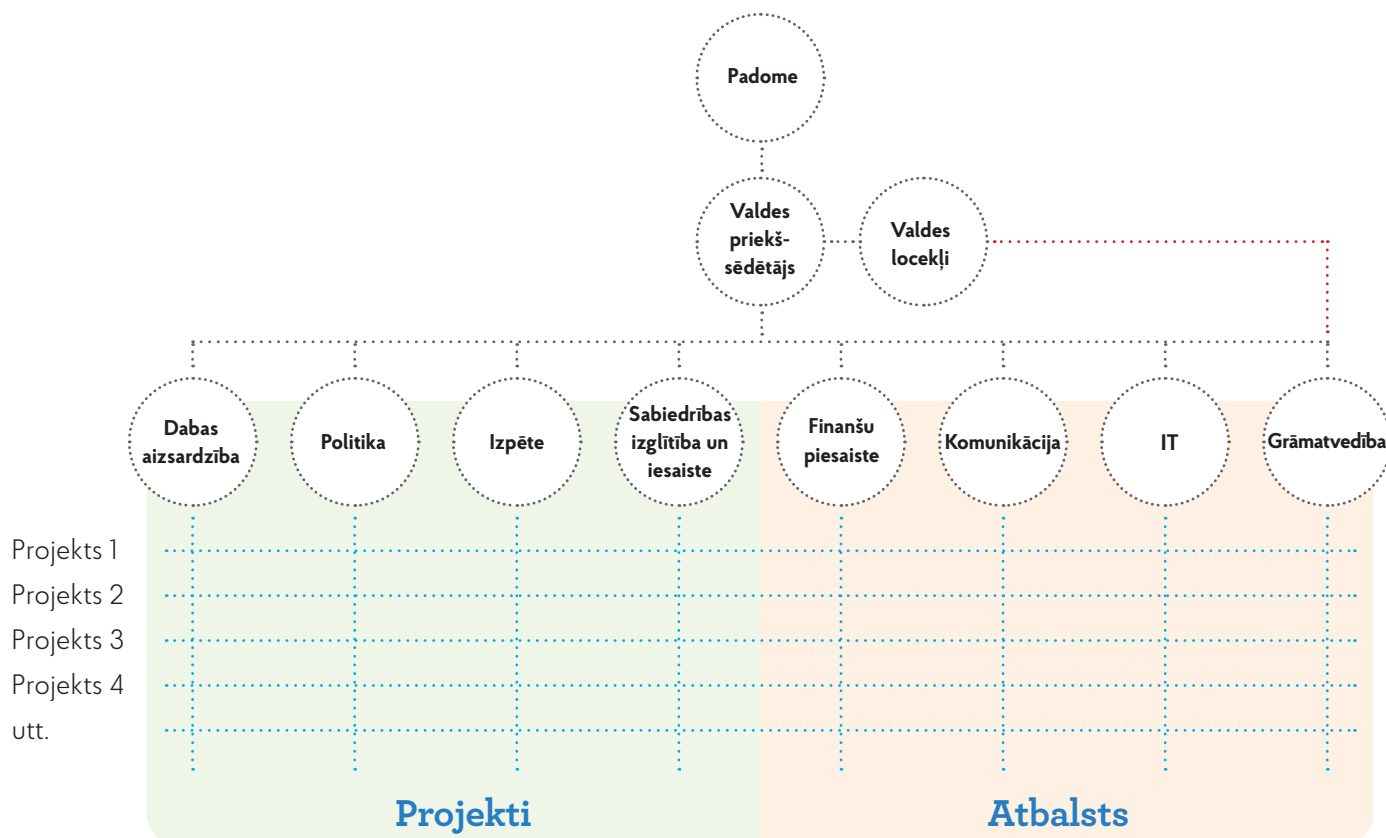
Lai plānotās ieceres tiktu efektīvi īstenotas, kā arī biedriem un sabiedrībai būtu saprotams biedrības darbības mehānisms, tā definējusi skaidru un caurspīdīgu pārvaldes struktūru.

Saskaņā ar biedrības statūtiem noteikts, ka biedrību vada valde divu valdes locekļu sastāvā, un valdes darbību pārrauga biedrības padome, kuru veido biedrības biedru izvirzīti pārstāvji. Valdi vada biedrības valdes priekšsēdētājs, kas pārvalda visu biedrības darbu, savukārt valdes loceklis ir atbildīgs par finanšu pārvaldību un grāmatvedības uzskaiti atbilstoši likumdošanai.

Lai īstenotu biedrības mērķus un veiktu ikdienas aktivitātes, izveidoti divi tās darbības bloki:

- **Projektu bloks**, kas atspoguļo LOB stratēģiskos mērķus un īsteno projektus zinātnes, politikas, sabiedrības izglītības un iesaistes, dabas aizsardzības virzienos.

Atbalsta jeb resursu bloks, kas nodrošina LOB pastāvēšanu un biedrības stratēģisko mērķu īstenošanu, sniedz atbalstu Projektu blokam caur grāmatvedības pakalpojumiem, IT risinājumiem, komunikāciju un finanšu piesaisti. Pēdējais aptver plašu darbības spektru, iekļaujot biedru programmas, finanšu piesaisti (ziedojumi, sponsorēšana u. c.), pasākumu nodrošināšanu u. c.

Ziedo Latvijas putniem www.lob.lv!

Kļūsti par LOB biedru!

Ja esi ieinteresēts un atbalsti LOB mērķus un darbību, iesniedz aizpildītu anketu
un samaksā biedra naudu www.lob.lv/klusti-par-biedru

Latvijas Ornitoloģijas biedrība

Skolas iela 3, Rīga, LV-1010, Latvija

t. 67221580, putni@lob.lv

Reģistrācijas nr.: 40008002230

Konta nr.: LV34HABA000140J035491

www.lob.lv

Foto: Johan Enblom, Jānis Jansons, Jānis Ķuze, Miks Stūrītis, Pauls Vasks

